

Kuhmon seurakunnan **HAUTAUSMAIDEN HOITOSUUNNITELMA**

Hyväksytty Kuhmon seurakunnan kirkkovaltuustossa
3. päivänä syyskuuta 2025

Sisällys

1 YLEISTÄ	4
Johdanto	4
Hautausmaan tehtävä ja tavoitteet.....	4
Hautausmaita koskeva lainsäädäntö ja lupakäytännöt	5
Kuhmon seurakunnan hautausmaat	5
Kuhmon uusi hautausmaa	5
Hankaniemen hautausmaa.....	6
Lentiiran uusi hautausmaa	6
Lentiiran vanha hautausmaa.....	7
Kirkon ympäristödiplomin mukaiset kunnossapidon toimintaperiaatteet	7
Hautausmaan kunnossapidon vastuut	8
Seurakunnan hautaustoimen vastuut	8
Omaisten hoitovastuu.....	8
Hautainhoitorahasto ja hoitohautojen hoito	9
Hoitamattomat haudat	10
Hautaukseen liittyvät toimintatavat	10
Hoitosuunnitelman hyväksyntä ja käyttöönotto.....	11
2 KUNNOSSAPITOLUOKITUS JA LAATUVAATIMUKSET	11
Viheralueiden kunnossapitoluokat:	11
Hautausmaiden luokitus RAMSin mukaan.....	12
Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen soveltaminen hautausmaalla.....	12
Hautausmaiden kunnossapidon laatuvaatimukset.....	13
Hautausmaiden kunnossapidon laadunarviointi.....	13
Hautausmaiden kunnossapidon ympäristövaikutukset	13
3 KUNNOSSAPITO	14
Hautausmaan yleinen kunnossapito	14
Taulukko 1. Hautausmaan talvihoito	15
Taulukko 2. Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto	16
Taulukko 3. Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito	18
Taulukko 4. Hautausmaan kasvillisuuden hoito	19
Taulukko 5. Hautausmaan avoimien viheralueiden hoito	22
Taulukko 6. Hautausmaan metsien hoito	24
Taulukko 7. Hautausmaan haitallisten vieraskasvien poisto.....	25
Taulukko 8. Hautausmaan dynaamisten kasvi-istutusten hoito	26
Taulukko 9. Hautausmaan kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit	26
Taulukko 10. Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö	27

4 KUNNOSSAPIDON KEHITTÄMINEN	28
Hautausmaan kunnossapidon resurssit.....	28
Henkilöstö	28
Koneet, laitteet ja käsityökalut.....	29
Toimitilat.....	30
Huoltoalueet.....	30
Hautausmaan kunnossapidon suunnittelu	30
Hoitosuunnitelman voimaantulo	30

1 YLEISTÄ

Johdanto

Kirkkolainsäädännön uudistukseen sisältyy kirkkojärjestyksen vaatimus hautausmaan hoitosuunnitelman laatimisesta. Kirkkojärjestys 3 luku 58 § Hautausmaan hoitosuunnitelma: Hautausmaalle on laadittava hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuosittaiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt.

Tämä hoitosuunnitelma koskee Kuhmon seurakunnan hautausmaita. Hoitosuunnitelmassa täsmennetään työnjakoa ja vastuita seurakunnan ja hautaoikeuden haltijoiden välillä hautojenhoidossa ja hautausmaaympäristössä.

Hautausmaan hoitosuunnitelmaan sisältyvät usein toistuvien ja säännöllisten sekä pitkällä aikavälillä toteutettavien töiden suunnittelu. Hoitosuunnitelmassa selvitetään vuosittaiset hoitotehtävät ja esitetään tavoitteet ja vaatimukset hoitotöille, kuten:

- talvihoito
- puhtaanapito
- rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden huolto
- kasvillisuuden hoito
- kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit
- järjestelmien hoito ja käyttö.

Hoitosuunnitelma on apuna kunnossapidon töiden suunnittelussa ja toteutuksessa ja auttaa kohdentamaan määrärahoja kustannustehokkaasti. Hoitosuunnitelmassa selvitetään myös kunnossapitoluokitusta ja hautausmaiden turvallisuutta.

Hautausmaan tehtävä ja tavoitteet

Hautaustoimella tarkoitetaan hautausmaan hallinto-, suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapito- sekä hautauksiin liittyviä tehtäviä.

Hautaustoimen perustehtäviä ovat hautaaminen, hautausmaiden kunnossapito, hautarekisterin ylläpito sekä hautaukseen liittyvät tehtävät kuten mm. haudalle saatot ja uurnanlaskut. Hautaustoimi huolehtii myös riittävästä hautapaikkavarannosta. Hautausmaiden kulttuuriperinnön vaaliminen on yksi hautaustoimen tärkeistä tehtävistä. Kuhmon seurakunnassa hautaustoimelle kuuluu myös sopimushautojen hoito hautainhoitorahaston kautta.

Hautausmaiden kunnon ylläpitämiseksi tarvitaan jatkuvaa ja suunnitelmallista kunnossapitoa. Tavoitteena on luoda asianmukaiset puitteet vainajan muistoa kunnioittavalle hautaan siunaamiselle, hautaamiselle ja muistamiselle. Hautaustoimi palvelee omaisia ja hautausmaalla kävijöitä kaikissa hautaustoimeen liittyvissä asioissa. Hautaustoimi edustaa näkyvää osaa seurakunnan toiminnasta ja tulee siten lähelle ihmistä.

Hautaustoimen laadullisia tavoitteita ovat mm.

- laadukas, asiantunteva, luotettava ja yhdenvertainen palvelu kaikille
- toimivan ja turvallisen työympäristön varmistaminen
- vainajan kohtelu hienotunteisesti
- olemassa olevien hautausmaiden ja hautojen kunnossapito hoitosuunnitelman mukaisesti
- sankarihautausmaa-alueen kunnossapito hoitosuunnitelman mukaisesti
- hautausmaiden toiminta kestävän kehityksen mukaisesti

Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan vuosittaisilla katselmuksilla, hautausmailla kävijöiden antaman palautteen perusteella sekä työntekijöiden itsearviointilla.

Hautausmaita koskeva lainsäädäntö ja lupakäytännöt

- hautausoimilaki (457/2003)
- kirkkolaki (652/2003), 3 luku 21–37 §:t
- kirkkojärjestys (657/2023) 3 luku 55–61 §:t
- muinaismuistolaki (295/1963)
- terveydensuojeluasetus (1280/1994), 7.luku, 39.–42. §
- järjestyslaki (612/2003)
- jätelaki (646/2011)
- ympäristönsuojelulaki (527/2014)
- maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- vesilaki (587/2011)
- hautaustoimen ohjesääntö
- hautausmaakaava ja hautausmaan käyttösuunnitelma
- seurakunnan strategia
- kirkon ympäristödiplomi
- kunnan yleis- ja asemakaavat sekä ympäristö-, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat

Kuhmon seurakunnan hautausmaat

Kuhmon seurakunnalla on neljä käytössä olevaa hautausmaata, joista kaksi keskustaajamassa ja kaksi Lentiirassa. Hautausmaiden käyttösuunnitelmassa ja hautausmaakartoissa on esitetty tarkemmin tietoja hautausmaihin liittyen mm. hautojen koot, hautasyvyudet ja hautausjärjestykset.

Kuhmon uusi hautausmaa
Kappelikuja 1

Hautausmaan vanhin osa on otettu käyttöön v. 1929 ja sen pinta-ala on n. 2,3 ha.

Alueella on osastot U.1-U.8. Puustoisella alueella kasvaa vanhoja kookkaita puita, enimmäkseen mäntyjä ja koivuja.

Vuonna 1962 käyttöön otetulla alueella on osastot 11 ja 12. Sen pinta-ala on 0,7 ha. Näissä osastoissa on leikattu pensasaita kivien väleissä.

Vuonna 1988 otettiin käyttöön n. 3,5 ha alue osastosta 13 alkaen. Alueella on arkkuhautausosastot U.13-U.22, joista lastenhautausmaa U.13, metsähautausmaat U.16 ja U.22 sekä uurnaosastot, jossa on perhehautaosasto, metsähautaosasto, uurnalehto ja sirottelualue.

Muistomerkit:

- partisaanien uhrien muistomerkki
- muualle haudattujen muistelupaikka
- vanhan ruumishuoneen muistomerkki

Hautausmaalla sijaitsee v.1961 valmistunut siunauskappeli, johon mahtuu 120 henkeä. Kalusto- ja huoltotilat ovat konehallissa.

Sosiaalitulojen yhteydessä on hautausmaan toimisto ja samassa rakennuksessa on myös yleisö-WC.

Hautausmaan vieressä on kompostointialue, jossa sijaitsee maa-ainesvarasto.

Hankaniemen hautausmaa
Kainuuntie 64

Hankaniemen hautausmaa on otettu käyttöön v. 1816. Sen pinta-ala on 1,8 ha. Alueella on hautausosastot KV.01-KV.11, uurnahautausosastot sekä sankarihautausmaa. Sankarihautoja on 280 kpl.

Hankaniemen hautausmaata on kutsuttu myös vanhaksi hautausmaaksi. Lammasjärven rannalla sijaitsevalla hautausmaalla on vanhoja, isoja puita. Osa hautausmaasta on hoidettua nurmialuetta, osa luonnontilaista, vähemmän hoitoa vaativaa aluetta ja osa kunttapohjaista metsäaluetta.

Vanha ruumishuone toimii varasto- ja kalustotilana.

Paikallishistoriallisesti arvokkaat muistomerkit:

- sankarivainajien muistomerkki
- nälkään kuolleiden muistomerkki
- Renne Haverisen muistomerkki
- vuoden 1918 tapahtumien muistomerkki
- vienankarjalaisten muistomerkki
- veneonnettomuuden uhrien muistomerkki

Lentiiran uusi hautausmaa
Tyveläntie

Pinta-ala n. 1 ha. Otettu käyttöön vuonna 1947.

Arkkuhautausosastot, uurnaosasto, jossa perhehautaosasto, uurnalehto ja sirottelualue sekä tunnuksen osasto. Varastorakennus ja hautausmaalla kävijöille ulko-WC.

Lentiiran vanha hautausmaa
Sutelantie

Hautaukset on aloitettu 1700 luvun lopulla, virallinen lupa tullut 1913.
Metsäinen hautausmaa järven rannalla. Arkkuhautaukset mahdollisia vanhoihin
sukuhautoihin. Uurnahautaosasto.

Muistomerkit:

- nälkään kuolleiden muistomerkki
- vanha tervahauta hautojen keskellä

Hautausmaan läheisyydessä on Lentiiran vanhan kirkon muistomerkki.

Kirkon ympäristödiplomin mukaiset kunnossapidon toimintaperiaatteet

Kirkon omaa ympäristöjärjestelmää, ympäristödiplomia, on käytetty seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä vuodesta 2001 lähtien ympäristövastuun kantamisen välineenä. Ympäristöjärjestelmällä sidotaan ympäristöasiat osaksi seurakunnan toimintaa.

Ympäristöjärjestelmän keskeisin tavoite on ohjata seurakuntalaisia ympäristövastuulliseen ajatteluun ja toimintaan. Ympäristödiplomi haastaa myös seurakunnan ja seurakuntayhtymän työntekijät ymmärtämään ympäristöasiat osana jokaista toimintaa. Ympäristödiplomi asettaa tavoitteita ympäristöhaittojen vähentämiseksi, organisoi tehtäviä sekä niiden seurantaa tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuhmon seurakunnassa tullaan jatkossakin kiinnittämään tarkoin huomiota ympäristödiplomin mukaisiin hautausmaan kunnossapidon toimintaperiaatteisiin, joita ovat:

- Kehitetään ja kunnossapidetaan hautausmaata osana laajempaa viherverkostoa.
- Käytetään kunnossapitoluokitusta monipuolisesti niin, että hautausmaalle syntyy myös luonnon monimuotoisuutta edistäviä vähemmän tehokkaasti hoidettavia alueita.
- Tunnistetaan, poistetaan ja hävitetään haitalliset vieraslajit asianmukaisesti.
- Varmistetaan monivuotisten kasvien soveltuvuus paikkakunnan kasvillisuusvyöhykkeelle.
- Hankitaan kotimaassa ja mieluiten lähellä tuotettuja kasveja ja muita kunnossapidon materiaaleja.
- Käytetään ympäristövaikutuksiltaan vähiten haittaavia tuotteita.
- Vältetään kemikaalien käyttöä.
- Torjutaan liukkautta sepelillä.
- Hävitetään rikkakasvit mekaanisesti.
- Käytetään hitaasti liukenevia lannoitteita maa-analyysien ohjeiden mukaan.
- Tehdään pölynsidontaa harkiten.
- Suositaan akkukäyttöisiä pienkoneita.
- Käytetään pienkoneissa pienkonebenssiiniä.
- Lajitellaan hautausmailla syntyneet jätteet huolellisesti ja opastetaan hautausmaan käyttäjiä lajitteluun.

Hautausmaan kunnossapidon vastuut

Seurakunnan hautaustoimen vastuut

Hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla (Hautausvoimilaki (457/2003) 5.luku 13 §). Hautausmaiden yleinen kunnossapito on seurakunnan vastuulla.

Hautausmaiden kunnossapitotöitä ovat:

- kulkuväylien ja pysäköintialueiden kunnossapito
- yleisten alueiden kasvillisuuden kunnossapito
- rakenteiden ja -kalusteiden kunnossapito (mm. portit, aidat, penkit, valaisimet, pyörätelineet, opasteet, hulevesijärjestelmät, kasteluvesijärjestelmä ja kameravalvonta)
- yleinen puhtaanapito ja jätehuolto
- yhteisten muistelupaikkojen kunnossapito
- sankarihauta-alueen kunnossapito

Nurmikon hoito Kuhmon uudella hautausmaalla: osastot 1–8 nurmikot leikataan kaikilta haudoilta kerran kuukaudessa. Hoitohaudat viikoittain. Osastojen 11–18 ja urna-alueiden nurmipintaisten hautojen kukkapenkkiympäristöt leikataan kerran kuukaudessa ja hoitohaudat viikoittain. Muutoin yhtenäiset nurmialueet hautausmaalla leikataan viikoittain.

Hautaoikeuden haltija vastaa siitä, että haudattua hoidetaan hautausmaan arvon mukaisesti eikä verovarot saa käyttää yksittäisten hautojen hoitoon. Kirkkovaltuusto voi kuitenkin kirkkolain 3 luvun 33 pykälän mukaisesti päättää, että seurakunnan kustannuksella huolehditaan hautausmaalla tai sen osalla olevien hautojen perushoidosta. Kirkkovaltuusto voi päättää, että seurakunta vastaa haudan hoidosta, jos vainajan muiston vaalimista pidetään seurakunnan kannalta tärkeänä. Edellytys hoitamiseksi tällöin on, että haudan hallinta-aika on voimassa.

Omaisten hoitovastuu

Kirkkolain (652/2003) 3.luku 33 §:n mukaan haudat on pidettävä hautausmaan arvoa vastaavasti hoidettuna ja haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Hautaoikeuden haltijan vastuulla on yksittäisen haudan hoito hautamuistomerkkeineen sekä kasveille varatun istutusalueen hoito. Reunakivellisellä haudalla tulee hoitaa myös reunakivien rajaama alue. Haudan hoito muistomerkkeineen on hautaoikeuden haltijan kustannettava.

Omaisten hoitovelvoitteita:

- muistomerkin hoito ja oikaisu tarvittaessa
- haudan kasveille varatun istutusalueen hoito kevät- ja syyskiivouksineen, kukkien istuttaminen ei ole pakollista
- kukille varatun alueen leveys 40 cm maksimi
- kasvitaudilliset kasvit poistetaan esim. härmäiset kesäkukat
- yleisilmettä häiritsevien rikkakasvien poisto
- haudoille ei saa istuttaa puita tai pensaita
- istutukset eivät saa levitä naapurihautojen puolelle

- haitallisia vieraslajeja tai voimakkaasti leviäviä kasveja ei saa istuttaa
- nurmikon siistiminen muistomerkin ja kukkapenkin ympäriltä
- haudalle omalla vastuulla tuoduista muistoesineistä ja lyhdyistä huolehtiminen
- roskien ja muun jätteen poistaminen haudalta (mm. palaneet kynttilät)
- reunakivien rajaaman alueen hoito ja kunnossapito mm. hiekan lisääminen tarvittaessa
- yhtenäisesti hoidetulla nurmialueella hautaa ei saa rajata reunakivillä tai muulla tavalla
- muualla haudattujen muistomerkillä ja sirottelualueilla tuotujen esineiden, kukkien ja lyhtyjen hoito
- vaaralliset, vinossa olevat muistomerkit merkitään keltaisella kolmiolla seurakunnan toimesta, muistomerkin voi oikaista itse tai tilata oikaisun seurakunnalta maksua vastaan
- jos muistomerkki vahingoittuu hautauksen tai hoidon yhteydessä, seurakunta korvaa vahingon
- jos muistomerkki kaatuu ja toinen muistomerkki vahingoittuu, on kaatuneen muistomerkin omainen korvausvelvollinen

Hautainhoitorahasto ja hoitohautojen hoito

Kirkkolain 3 luvun 33 §:n 2 momentin mukaan seurakunta voi sopia hautaoikeuden haltijan kanssa, että seurakunta hoitaa hautaa määräajan maksua vastaan. Edellytys haudanhoitosopimuksen tekemiselle on, että haudan hallinta-aika on voimassa. Hoitomaksut sijoitetaan Kuhmon seurakunnassa hautainhoitorahastoon, jonka varoilla kyseiset haudat hoidetaan.

Haudan hoidosta perittävät maksut ovat enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiset ja maksujen perusteet ovat kaikille samat. (Hautausoimilaki, 2. luku.6.§).

Hoitohaudan hoitoon kuuluu mm:

- hoitojen tarkistus, uusien tarrojen liimaus ja hoitotikkujen vaihto keväällä
- kasveille varatun istutusalueen hoito (mm. kevätsiivous, kasvualustan kunnostus ja lannoitus, kesäkukkien istutus, kastelu, kuihtuneiden kukkien poistaminen, tarvittaessa kasvinsuojelu, haraus, lakastuneiden leikkokukkien poisto, rikkakasvien kitkeminen)
- kukkapenkin ympäristön trimmeröinti
- omaisten tuomien kukkien hoitaminen ja kastelu samalla hoitokierroksella, edellytyksenä niiden menestymiselle on sama tai vähäisempi hoitotason vaatimus kuin srk:n istuttamilla kukilla
- omaiset voivat ostaa lisäkukkia hoitohaudalle seurakunnalta
- kesäukat poistetaan hoitokauden loputtua tai aiemmin, jos ovat paleltuneet
- kukkamäärä: maksettujen hoitopaikkojen määrä + 1 kukka
- hoitajaksot: kesähoito
  - 5- vuoden hoitosopimus
  - 10-vuoden hoitosopimus
  - ainaishoito, uusia sopimuksia ei tehdä
- nurmikon hoito: kevätsiivous, lannoitus, leikkaus, haravointi tarvittaessa

- reunakivellisen haudan pinnan hoito (mm. pintahiekan hoito reunakivien rajaamalla alueella)
- haudanhoitosopimukseen ei sisälly hautamuistomerkin tai reunakivien hoito eikä lyhtyjen, maljakoiden ja koriste-esineiden hoito

Hoitamattomat haudat

Kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty. Haudan kunnostus on tehtävä vuoden määräajassa siitä, kun päätös on annettu hautaoikeuden haltijalle tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Päätöksestä on tiedotettava kirkkolaissa (3 luku 33 § 3 momentti ja 10 luku 26 §) määritetyllä tavalla.

Haudan hoitamattomuuden perusteita ovat:

- hauta on ollut selkeästi hoitamatta vähintään kaksi vuotta
- haudalla on kaatunut tai vaarallisesti kallellaan oleva hautamuistomerkki
- kasveille varatulla istutusalueella tai reunakivien rajaamalla alueella kasvaa runsaasti ja häiritsevästi rikkakasveja, kuten voikukkia, nokkosia, kortetta, pujoa tai puiden tai pensaiden taimia
- istutettu kasvillisuus on levinnyt sille varatun istutusalueen ulkopuolelle.

Istutusalueella kasvavan monivuotisen perennan tai sammalen perusteella hautaa ei katsota hoitamattomaksi.

Seurakunnalle palautunut hauta voidaan luovuttaa uudelleen edellyttäen, että haudan koskemattomuusaika on mennyt umpeen eikä hauta ole muusta syystä säilyttämisen arvoinen – kuten kulttuurihauta, merkkihenkilön hauta tai haudalla on merkittävä muistomerkki.

Hautaukseen liittyvät toimintatavat

Hautauksen yhteydessä tehtävät työt voivat tilapäisesti heikentää hautausmaan yleisilmettä sekä turvallisuutta. Tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle.

Hautamuistomerkit poistetaan haudalta hautauksen ajaksi. Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan. Haudan koko ja syvyys on määritelty hautausmaan käyttösuunnitelmassa kullekin alueelle.

Haudan kaivun yhteydessä syntyvät kaivumassat sijoitetaan siten, että ne eivät haittaa hautausmaan muuta käyttöä tai aiheuta turvallisuusriskejä. Kaivumassat eivät saa päätyä hautausmaa-alueen ulkopuolelle. Haudan kaivamisen aikana näkyviin tulevat aikaisemmin haudatun vainajan jäännökset suojataan kaivamisen aikana ja sen jälkeen peitetään haudan pohjalle.

Haudauksen jälkeen hauta täytetään kaivumassoilla ja jätetään kummulle kahdeksi viikoksi. Sen jälkeen poistetaan mahdolliset kukat, tiivistetään, tasoitetaan, laitetaan multa ja kylvetään nurmikko. Muistomerkin eteen tehdään kukkapenkille paikka.

Talvella haudatuille haudoille tiivistys ja kunnostus tehdään keväällä, kun routa on sulanut.

Hoitosuunnitelman hyväksyntä ja käyttöönotto

Hoitosuunnitelma on voimassa toistaiseksi tai kunnes sitä muutetaan tai uudistetaan tarpeen mukaan.

Hoitosuunnitelman hyväksynnästä päättää Kuhmon seurakunnan kirkkovaltuusto.

2 KUNNOSSAPITOLUOKITUS JA LAATUVAATIMUKSET

Viheralueiden kunnossapitoluokat:

PÄÄLUOKAT	ALALUOKAT
R Rakennetut viheralueet	R1 Rakennettu arvoviheralue R2 Toimintaviheralue R3 Käyttöviheralue R4 suoja- ja vaihtumisviheralue
A Avoimet viheralueet	A1 Arvoniitty A2 Käyttöniitty A3 Maisemaniitty A4 Avoin alue A5 Maisemapelto
M Metsät	M1 Arvometsä M2 Lähimetsä M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä M4 Suojametsä M5 Talousmetsä
PÄÄLUOKKIA TÄYDENTÄVÄT LUOKAT	ALALUOKAT
S Suojelualueet	Ei alaluokkia
X Maankäytön muutosalueet	Rx Muutosalue, jota kunnossapidetään rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa Ax Muutosalue, jota kunnossapidetään avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa

P Viheralueiden puhtaanapitoluokitus	P1 Päivittäin (ma-la) P2 Työpäivinä (ma-pe) P3 viikoittain (3 krt/vk) P4 Viikoittain (2 krt/vk) P5 Viikoittain (1krt/vk) P6 Kuukausittain P7 Vuosittain
--------------------------------------	---

Viheralueen omistaja määrittää, mikä viheralueen kunnossapitoluokka on tai sisältääkö se useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita. Kunnossapitoluokka voi myös muuttua viheralueen muuttumisen myötä.

Hautausmaiden luokitus RAMSin mukaan

Hautausmaat luokitellaan pääsääntöisesti rakennettuihin arvoviheralueisiin (R1), toimintaviheralueisiin (R2) ja lähimetsiin. Sankarihautausmaat luokitellaan rakennettuihin arvoviheralueisiin. Valtaosa hautausmaista luokitellaan toimintaviheralueisiin ja metsähautausmaat lähimetsien alaluokkaan eli puistometsiin. Suoja- ja vaihettumisviheralueet toimivat rakennetun ja luonnonympäristön vaihettumisvyöhykkeenä.

Kuhmon hautausmailla ei ole tehty viheralueiden kunnossapitoluokitusta, mutta ne voidaan luokitella seuraavasti:

- R1 Rakennettu arvoviheralue - sankarihautausmaa
- R2 Toimintaviheralue - muu rakennettu hautausmaa-alue
- M2.1. Puistometsä - metsähautausmaat, metsäurnalehto, Lentiiran vanha hautausmaa
- R4 Suoja- ja vaihettumisvyöhyke -hautausmaan reuna-alueet ja hautaamattomat osastot

Puhtaanapitoluokitus:

- R1 P4 viikoittain (2krt/vk)
- R2 P5 viikoittain (1krt/vk)
- M2.1. P6 kuukausittain
- R4 P7 vuosittain

Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen soveltaminen hautausmaalla

Puhtaanapitoluokitus täydentää kunnossapitoluokitusta. Sen avulla määritetään puhtaanapidon laadun taso ja puhtaanapitokertojen määrä. Viheralueen omistaja voi määrittää puhtaanapitoluokan haluamallaan tavalla.

Puhtaanapidon suunnittelussa otetaan huomioon mm. kohteen roskaantuminen, käyntimäärien tarve ja valitun kunnossapitoluokan yleiset laatuvaatimukset.

Viheralueiden puhtaanapitoluokitus on esitetty Viherympäristöluokitus ry:n julkaisemassa 'Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020'-julkaisussa.

Hautausmaiden kunnossapidon laatuvaatimukset

Viheralueiden kunnossapidon yleiset laatuvaatimukset esitetään Viherympäristöliitto ry:n julkaisussa 'Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021'.

Hautausmaan kunnossapitotehtävät toteutetaan pääsääntöisesti VKT:n mukaan.

Hautausmaiden kunnossapidon laadunarviointi

Laadunarvioinnilla tarkoitetaan kunnossapidon omavalvonnan, itselle luovutuksen ja laatukierrosten yhteydessä tehtäviä tarkastuksia, mittauksia ja todennustapoja, joilla varmistetaan kunnossapidon laatuvaatimusten toteutuminen.

Hautausmaiden kunnossapidon laatua valvoo kirkkoneuvoston asettama toimielin noin kerran vuodessa tehtävällä kierroksella. Hautausmaalla kävijät ja omaiset antavat palautetta hautausmaan hoidosta. Työntekijät suorittavat omavalvontaa.

Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisussa on esitetty kullekin hoitotyölle erikseen tarkemmat vaatimukset laadunarviointiin.

Hautausmaiden kunnossapidon ympäristövaikutukset

Hautausmaan kunnossapitotyöt vaikuttavat myös ympäristöön.

Ympäristövaikutuksissa kiinnitetään huomiota mm. kunnossapitotöiden:

- melu-, pöly- ja pakokaasujen hallintaan (VKT:n kohta 60003.1)
- orgaanisten jätteiden käsittelyyn (VKT:N kohta 60003.2)
- kemikaalien käsittelyyn (VKT:n kohdat 60003.3.1–60003.3.5)
- työmaavesien käsittelyyn (VKT:n kohta 60003.4)
- maaperän tiivistymisen estämiseen (VKT:n kohta 60003.5)
- vedenkulutuksen vähentämiseen (VKT:n kohta 60003.6).

Lisäksi eri hoitotöille on esitetty vaatimuksia, joilla pyritään edistämään positiivisia ympäristövaikutuksia. Kunnossapitoluokan valinnalla on myös vaikutuksia. Mitä tehokkaampaa hoitoa vaativia kunnossapitoluokkia käytetään sitä suuremmat ympäristövaikutukset yleensä myös ovat. Monipuolinen kunnossapitoluokkien käyttö mahdollistaa tehokasta hoitoa edellyttävien kunnossapitoluokkien sijoittamisen esimerkiksi eniten käytetyille tai erityisen arvokkaille hautausmaan osille. Hautausmaiden reuna-alueille voidaan valita kunnossapitoluokkia, jotka eivät edellytä tehokasta hoitoa vaan sallivat muun muassa monimuotoisen luonnonkasvillisuuden kehittymisen.

Monipuolisella kasvivalikoimalla tuotetaan esteettistä, vaihtelevaa, viihtyisää ja perinteikästä hautausmaan kulttuuriympäristöä. Kasvivalintoja tehdessä huomioidaan muutkin tekijät kuin pelkästään hoidon ympäristövaikutukset.

3 KUNNOSSAPITO

Kunnossapidon tavoitteena on varmistaa hautausmaan toimivuus, viihtyisyys, esteettisyys ja turvallisuus sekä yleisilme valitun kunnossapitoluokan mukaan. Kunnossapidolla varmistetaan hautausmaan kulttuuriarvojen säilyminen ja vahvistuminen.

Hautausmaan yleinen kunnossapito

Kunnossapidon työtehtävien ajoittuminen kuukausittain vuoden jaksolle:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Aurausviitat												
Auraus, hiekoitus												
Hiekan poisto												
Kappelin ja sosiaalityötilojen suursiivous												
Hautausmaan kevätsiivous												
Nurmikoiden lannoitus												
Hoitohautojen kunnostus												
Talvihautojen tiivistys												
Talvihautojen nurmetus												
Kukkien istutus												
Hoitohautojen hoito												
Nurmikon leikkaus												
Kukkien poisto												
Kesähautojen tiivistys												
Pensasaitojen leikkaus												
Kitkeminen												
Lehtien syyskeräys												
Penkkien siirrot												
Teiden puhdistus												
Veden laitto ja poisto												
Jätehuolto												
Koneiden huolto												

Taulukko 1. Hautausmaan talvihoito

1. HAUTAUSMAAN TALVIHOITO
Hoitotyöt
Talvihoidon valmistelutyöt (mm. aurausviitoituksen asentaminen) Lumenpoisto (mm. auraus, linkous, käsilumityöt, sohjon ja jään poisto hulevesikaivojen ritiläkansista, lumen kuormaus ja kuljetus) Liukkauden torjunta (mm. hiekoitus) Hiekoitushiekkojen poisto ja pölynsidonta (mm. pesu, harjaus)
Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset
Talvihoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 61100 Viheralueiden lumen poisto ja liukkaudentorjunta mukaiset.
Laadunvalvonta
Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 61000.1 Viheralueiden talvihoidon laadunarviointi vaatimuksia. Kirkkojen, kappeliin, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen sekä hautausmaiden kulkuväylien kuljettavuus, esteettömyys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua. Talvihoidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden talvikauden kunnossapitotöiden ohella.
Työmenetelmät ja toimintatavat
Liukkautta torjutaan hiekoittamalla esimerkiksi sepelillä. Kemiallista liukkauden torjuntaa ei käytetä. Hiekoitushiekat poistetaan kevätkunnostuksen yhteydessä päällysteiltä ja nurmikoilta ja kasvillisuusistutuksista. Erikseen sovittavista vesialtaista ja -rakenteista poistetaan vesi alueen muun syyskunnostuksen yhteydessä.
Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö
Talvihoito arkisin: omana työnä Talvihoito viikonloppuisin: omana työnä Talvihoito arkipyhinä: omana työnä Lumikasojen kuormaus ja pois kuljetus: omana työnä Viikonlopun lumipäivystys: omana työnä/urakoitsijan työnä Hiekoitushiekkojen poisto keväällä päällystetyt alueet: urakoitsijan työnä
Erikseen sovittavat työtehtävät
Kulkuväylältä haudalle johtavien saattoväylien lumenpoisto ja liukkauden torjunta. Muistelupaikkojen lumenpoisto. Jäteastioiden edustan lumenpoisto. Viikonloppujen lumipäivystys. Lumien läjitys ja läjityspaikat.
Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat
Omaisuuksienhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa. Talvihoito kohdentuu erikseen sovituille kulkuväylille ja portaille. Lumien kasausta paikkojen sijoittaminen turvallisesti.

Taulukko 2. Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto

2. HAUTAUSMAAN PUHTAANAPITO JA JÄTEHUOLTO

Hoitotyöt

Roskien poisto (mm. irtoroskien keruu, roska-astioiden tyhjennys)

Päälysteiden puhtaanapito

Kalusteiden, varusteiden ja suojien puhtaanapito

Vesialtaiden ja -rakenteiden puhtaanapito

Hautausmaan kevätsiivous

Hautausmaan syysksiivous

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Puhtaanapidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 62000 Viheralueiden puhtaanapito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 62000.1 Viheralueiden puhtaanapidon laadunarviointi vaatimuksia.

Kirkkojen, kappeliin, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen ulkoalueiden sekä hautausmaiden siisteys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua niillä alueilla, joihin tilaisuus tai toiminta kohdentuu.

Puhtaanapidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Siunaustilaisuuksien jälkeen haudoille jätetyt kukat ja kukkalaitteet poistetaan hautausmaaston ohjesäännön mukaan.

Kevätkunnostuksen yhteydessä haudoilta poistetaan kertakäyttöiset hautakynntilät ja -lyhdyt, havut ja kanervat sekä muut talvikoristeet.

Sorapintaiset tiet ja käytävät puhdistetaan lehtipuhaltimen avulla ja haravoimalla tarpeen mukaan.

Muistelupaikoilta ja yhteismuistomerkkialueilta:

- poistetaan palaneet kertakäyttöiset hautakynntilät, rikkoutuneet koriste-esineet viikoittain
- puhdistetaan kulkuväylät ja kiveysalueet
- poistetaan huonoksi menneet ruukku- ja leikkokukat sekä muut kukkalaitteet ja muistokukat.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Alueelta poistetaan roskat Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan

- P4 Viikoittain: kaksi (2) kertaa viikossa
- P5 Viikoittain: kerran viikossa
- P6 Kuukausittain: kerran kuukaudessa
- P7 Vuosittain: kerran vuodessa.

Sidotut päälysteet puhdistetaan Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan

- P6 Kuukausittain: sovitaan erikseen

- P7 Vuosittain: sovitaan erikseen.

Sidotut päällysteet pestään Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan

- P7 Vuosittain: sovitaan erikseen.

Kalusteiden puhdistus ja töhryjen poisto tehdään Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan

- P6 Kuukausittain: tarvittaessa kerran kuukaudessa
- P7 Vuosittain: sovitaan erikseen.
- Penkit pyyhitään tarvittaessa 1-2 krt/kesä

Kalusteiden pesu tehdään Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen mukaan:

- P5 Viikoittain: kerran kesäkaudessa
- P7 Vuosittain: sovitaan erikseen
- jäteastiat pestään kerran vuodessa
- penkit pestään kerran vuodessa

Kesäkaudella tarkoitetaan sulanmaan ajanjaksoa, jona aikana tehdään kesähoitoa. Ajanjakso sijoittuu huhti–lokakuulle. Kesäkauden sijoittuminen tälle ajanjaksolle vaihtelee maan eri osissa, ja ajanjakso määritetään sopimusasiakirjoihin.

Viheralueiden puhtaanapitoluokituksessa kalusteella tarkoitetaan leikkivälineitä, ulkokuntoiluvälineitä, ulkokalusteita, katoksia, ilmoitus- ja opastetauluja ja muita viheralueen kalusteita ja varusteita.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Vaarallisten jätteiden hävittäminen (mm. tilataan vaarallisia jätteitä käsittelevältä yritykseltä tai toimitetaan ongelmajätteitä vastaanottaviin toimipaikkoihin). Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi toimii Kuhmon alueella.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen (P) määrittäminen. **Viheralueiden puhtaanapitoluokitus (P)** on esitetty Viherympäristöliitto ry:n julkaisemassa **Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020** - julkaisussa.

Jätteen lajittelun jättejakeiden määrittely (mm. puu- ja rakennusjäte, metallijäte, keräyspaperi, keräyspahvi, biojäte, energijäte, sekajäte, SER-jäte eli sähkö- ja elektroniikkaromu, ongelmajäte).

Vaarallisten jätteiden varastointipaikkojen määrittäminen, kirjanpidon järjestäminen ja jätteiden turvallinen käsitteleminen.

Jättemäärien seuranta ja seurantatietojen käyttö jätehuollon suunnittelussa.

Jätepisteitä tai -katoksia on useita eri puolilla hautausmaata. Kerättävät jätteet ovat biojäte, sekajäte, metallijäte ja lasi.

Jäteastioiden täyttymistä seurataan ja tyhjennys tilataan tarpeen mukaan. Jäteastiat pestään kerran vuodessa.

Biojätteelle on biojäteastioita sekä 5 biojätevaunua, jotka tyhjenetään viikoittain. Biojäte kompostoidaan ja kierrätetään mullaksi hautausmaalle.

Paksummat risut ja oksat menevät haketettavaksi.

Jätteen lajittelun ohjeistus hautausmaalla kävijöille.

Jättemäärän vähentäminen ja jätteen kierrätysmahdollisuudet (mm. kasvijätteen kompostointi tai haketus, ylijäämämaiden hyödyntäminen).

Kasvijätteisiin kuuluvat ruohosilppu, lehdet, oksat, risut ja muut kasviperäiset jätteet.

Ylijäämämaita syntyy hautaamisesta ja sitomattomien päällystealueiden kunnossapidosta.

Ylijäämämaiden välivarastointi ja jatkokäsittely. Ylijäämämaita käytetään alueiden täyttöön ja tasaamiseen.

Jätemaita ovat ylijäämämaat, joita ei voida hyödyntää hautausmaakäytössä, kuten savi. Ylijäämämaat haudatuilta alueilta sijoitetaan hautausmaa-alueelle. Muut ylijäämämaat voidaan toimittaa maankaatopaikalle.

Suosituksukset omaisille (mm. perennojen käyttö istutuksissa, siirtyminen lyhydyissä poltettavien öljykynttilöiden käyttöön).

Keväällä järjestetään haravointitalkoot Kuhmon uudella hautausmaalla.

Hankaniemen hautausmaan haravointi keväällä annetaan tehtäväksi jollekin järjestölle maksua vastaan.

Taulukko 3. Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito

3. HAUTAUSMAAN RAKENTEIDEN, VARUSTEIDEN, KALUSTEIDEN JA LAITTEIDEN HOITO

Hoitotyöt

Rakenteiden hoito (mm. kuivatusrakenteet, päällysteet, muurit):

- kuivatusrakenteiden kiintoaineen ja tukkeutumien poisto
- päällysteiden rajaus, tasaus, paikkaus, saumausmateriaalin lisäys, korkeuspoikkeamien korjaus, rikkakasvien torjunta

Varusteiden, kalusteiden ja suojien hoito (mm. penkit, pyörätelineet, roska-astiat, opasteet, pistorasiatolpat, aidat, katokset):

- toimintakunnon tarkastus
- suoristus
- mekanismien huolto
- pintojen paikkakäsittely
- töhryjen ja tarrojen poistaminen
- kausimuutokset ja siirrot
- turvallisuudesta huolehtiminen

Laitteiden hoito (mm. yleisökäymälät):

- toimintakunnon tarkastus
- toimintakunnosta ja turvallisuudesta huolehtiminen

Muiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito (mm. vesialtaat- ja -rakenteet).

Lisäksi yhteismuistomerkkien, muualle haudattujen muistopaikkojen, taideteosten ja yksittäisten hautojen hoito käsitellään tämän otsikon alla.

Huom! Talvihoito on esitetty TAULUKOSSA 1 Hautausmaan talvihoito. Puhtaanapito on esitetty TAULUKOSSA 2 Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto.

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 - julkaisun kohdan 63000 Viheralueiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 63000.1 Viheralueiden rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laadunarviointi vaatimuksia.

Rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.
Työmenetelmät ja toimintatavat
Irtonaiset kalusteet ja varusteet viedään talvisäilöön. Roska-astioiden kannet pidetään lumesta vapaana talvella. Huonokuntoiset roska-astiat, pyörätelineet, opasteet ja penkit vaihdetaan ehjiin. Sorapintaisten teiden ja käytävien reunaus ja rikkakasvien poisto mekaanisesti. Teiden ja parkkipaikkojen lanaus.
Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö
Turvallisuutta vaarantavat vauriot korjataan välittömästi. Vesialtaiden puhtautta ja toimivuutta seurataan viikoittain. Kalusteiden, varusteiden ja päällysteiden pesu tehdään puhtaanapitoluokituksen mukaan (TAULUKKO 2).
Erikseen sovittavat työtehtävät
Rakenteiden, kalusteiden, varusteiden, suojien, vesialtaiden, kastelulaitteiden jne. korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto. Pintakäsittelyiden uusiminen. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden muistomerkkien hoito.
Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat
Hautamuistomerkin hoidossa noudatetaan Museoviraston julkaisun Hautamuistomerkkien hoito ohjeita. Sankarihautausmaan hoidossa ja kunnostuksessa noudatetaan Museoviraston julkaisun Sankarihautausmaiden perinne, hoito ja kunnostus ohjeita.

Taulukko 4. Hautausmaan kasvillisuuden hoito

4. HAUTAUSMAAN KASVILLISUUDEN HOITO (Rakennetut viheralueet R)

Hoitotyöt
Kevätkunnostus Kalkitus ja lannoitus Kastelu Rikkakasvin ja haitallisten vieraskasvien (TAULUKKO 7) torjunta Kasvitautilien ja tuholaisten torjunta Leikkaus ja siistiminen Istutusalueen rajaus Syyskunnostus Nurmikoiden ilmastus, pystyleikkuu ja kattaminen

Perennojen, sipuli- ja mukulakasvien jakaminen

HUOM 1! Tähän sisältyy nurmikoiden, kuntan sekä kausikasvi-, ryhmäruusu-, perenna-, sipuli- ja mukulakasvi-, pensas-, köynnös- ja puuistutusten hoito.

HUOM 2! "Siistimisellä" tarkoitetaan sitä, että kasvillisuusalue on yleisilmeeltään kunnossapitoluokan ja/tai puhtaanapitoluokan sekä suunnitelman mukaisella laadullisella tasolla.

"Siistiminen" tai "siisti" ei automaattisesta tarkoita esimerkiksi sitä, että kasvijätteet on tarpeen "siivota" pois kasvi-istutuksista. Kasvijätteet voidaan jättää ja/tai käsitellä esimerkiksi silppuamalla kasvi-istutusten kasvualustan katteeksi tai maanparannusaineeksi, kun ne eivät tee poikkeamaa kunnossapitoluokan määrittämistä muista vaatimuksista ja laadullisista tavoitteista.

"Siistimisellä" tarkoitetaan myös hoitotöihin liittyvää työn jälkien siistimistä, jätteiden poisvientiä ja kunnossapitokohteen viimeistelyä ennen työn itselle luovuttamista ja kohteesta poistumista.

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Kasvillisuuden hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64200 Rakennettujen viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64200.1 Rakennettujen viheralueiden kasvillisuusalueiden kunnossapidon laadunarviointi vaatimuksia.

Kasvillisuuden hoidon laatua tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Nurmikko kunnostetaan turvallisuuden vuoksi siinä vaiheessa, kun arkku tai urna maatu ja maanpinta painuu.

Nurmikkoalueet viimeistellään kunnossapitoluokan mukaan.

Yhtenäiset nurmikkoalueet leikataan päältä ajettavalla ruohonleikkurilla. Muilla alueilla, pensaiden alustoilla ja kukkapenkien ympärillä käytetään työnnettäviä ruohonleikkureita ja ruohotrimmeriä.

Kastelutarve tarkastetaan jokaisella hoitokerralla. Erityisesti kiinnitetään huomiota kausikasvien ja puiden kastelutarpeeseen. Kausikasvien kastelu aloitetaan ennen kuin kuivumisen merkkejä esiintyy.

Kausikasvi-istutus kastellaan viikoittain koko kasvukauden ajan. Istutusastioissa tai -altaissa kasvavat kausikasvit tarvitsevat kastelua yleensä useammin kuin maassa kasvavat kausikasvit.

Uusia nurmialueita kastellaan sadettamalla hellekausina tarvittaessa.

Kasvitautilien torjunta: härmän torjunta aloitetaan, kun tautia havaitaan. Härmäiset kasvit käsitellään mäntysuopaa ym. sisältävällä liuoksella. Vain hoitohaudoilla olevat kasvit käsitellään.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Lisätyövaraukset myrskyjen ja tuulisen sään jälkeen puista pudonneiden oksien ja kaatuneiden tai kallistuneiden puiden raivaamiseen.

Syyskunnostuksen työvaraus alueilla, joilla on runsaasti lehtipuita ja/tai lehtikuusia.

Rakennetun arvoviheralueella (R1) pudonneet lehdet poistetaan syyskunnostuksen yhteydessä muutaman kerran ja viimeisen kerran, kun ympäröivät kasvit ovat pudottaneet lehtensä. Toimintaviheralueen (R2) ja

käyttöviheralueen (R3) kasvillisuusalueella, joissa kasvijätettä ei jätetä paikoilleen, pudonneet poistetaan, kun ympäröivät kasvit ovat pääsääntöisesti pudottaneet lehtensä.

Rakennetun arvoviheralueen (R1) kausikasvi-istutus ja ryhmäruusuistutus kitketään tai harataan kerran viikossa. Toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) kausikasvi-istutus kitketään tai harataan joka toinen viikko.

Kausikasvi-istutuksen ja ryhmäruusuistutuksen katteeton kasvualusta kuohkeutetaan rakennetun arvoviheralueen (R1) istutusalueella yleensä kerran kuukaudessa, toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) istutusalueella vähintään kaksi kertaa kasvukaudessa

Rakennetun arvoviheralueen (R1) kausikasvi-istutuksen kasvualusta rajataan kasvukaudella joka toinen viikko. Toimintaviheralueen (R2) ja käyttöviheralueen (R3) kausikasvi-istutuksen kasvualusta rajataan kasvukaudella kerran kuukaudessa.

Nurmikon hoito Kuhmon uudella hautausmaalla: osastot 1-8 nurmikot leikataan kaikilta haudoilta kerran kuukaudessa. Hoitohaudat viikoittain. Osastojen 13-18 ja urna-alueiden nurmipintaisten hautojen kukkapenkkiympäristöt leikataan kerran kuukaudessa. Hoitohaudat viikoittain. Yhtenäiset nurmialueet leikataan viikoittain sekä hauta-alueilla että viheralueilla.

Pensasaidat leikataan heinäkuussa osastoissa KU11 ja KU12 sekä tienvarren pensasaita.

Kuusiaidat leikataan kerran hoitokauden aikana.

Pensasaitojen alustat puhdistetaan rikkakasveista trimmerillä ja kitkemällä kaksi kertaa kesän aikana.

Pensaiden alustat puhdistetaan rikkakasveista kitkemällä ja ruohotrimmerillä.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Maa-ainesten siemen- ja juuripankkia hyödyntämällä kasvitetuilla alueilla sekä luonnon monimuotoisuutta edistävillä biotooppipohjaisilla ja dynaamisilla kasvillisuusalueilla määritetään suunnitelma-asiakirjoissa, työohjeissa, urakka-asiakirjoissa tai niiden puuttuessa erikseen sopien, mitkä kasvilajit poistetaan rikkakasveina.

Kasvillisuusistutusten korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto (mm. kuolleet ja huonokuntoiset puut).

Rakennetuilla viheralueilla (R1, R2, R3 ja R4) kasvillisuusalueen yhteispinta-alaltaan yli viiden (5) prosentin laajuisten aukkojen paikkaaminen.

Kemiallinen rikkakasvitorjunta.

Nurmikon rikkakasvitorjunta.

Nurmikon ilmastus, pystyleikkuu ja kattaminen.

Suoja- ja vaihettumisviheralueen (R4):

- kasvi-istutuksen kasvualustan kalkitus ja lannoitus
- syyskunnostus (mm. lehtien poisto)
- perennaistutuksen jakaminen
- pensasistutuksen paikkaus.

Kasvijätteen paikalleen jättäminen (mm. katteeksi).

Toimintaviheralueen (R2) nurmikon kastelu.

Puiden kastelu.

Kasvi-istutusten suojaaminen tuhoeläinvahinkojen estämiseksi.

Kasvi-istutusten talvisuojaukset.

Pensasistutusten alasleikkaus.

Puiden erikoisleikkaukset (mm. muotoon leikkaus ja latvuksen pienentäminen).

Lahopuun, pystyyn kuolleiden puiden, maapuiden, kantojen, puupölkkyjen ja risukasojen jättäminen lahopuiksi.

Hautausmaiden reuna-alueiden mm. parkkialueen reunojen ja maa-aines varaston alueen trimmeröinti kerran kauden aikana.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Puiden silmämääräisen kuntoseurannan ja kuntoarviointien (TAULUKKO 9) tulokset mm. puiden kaatotarpeen määrittelyssä.

Vanhojen, kookkaiden ja onttojen jalojen lehtipuiden säilyttämismahdollisuudet monimuotoisuuden etenkin niissä elävän hyönteis-, sieni- ja jäkälälajiston säilyttämiseksi.

Toistuvista haudankaivutöistä aiheutuvien juuristovaurioiden (mm. maan tiivistyminen ja paksujen ankkurijuurien katkeaminen) vaikutus pensaiden ja puiden säilymismahdollisuuteen.

Kasvijätteen (mm. oksien, risujen, nurmikon leikkuujätteen, lehtien) hyödyntäminen istutusalueiden maanparantamisessa ja katteena.

Talvihuhoista, käytöstä ja kulumisesta aiheutuvat paikkaustarpeet.

Työkoneiden aiheuttaman maan tiivistymisen estäminen ja hallinta.

Taulukko 5. Hautausmaan avoimien viheralueiden hoito

5. HAUTAUSMAAN AVOIMIEN VIHERALUEIDEN (A) HOITO

Hoitotyöt

Kevätkunnostus

Rikkakasvien ja haitallisten vieraskasvien (TAULUKKO 7) torjunta

Niitto ja niittojätteen käsittely

Raivaus ja raivausjätteen käsittely

Puiden, pensaiden ja luonnonmuodostumien hoito

Niittypolkujen hoito

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Avoimien alueiden hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64300.1 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden kunnossapidon laadunarviointi vaatimuksia.

Avoimien viheralueiden hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Hautausmaan avoimien viheralueiden hoidossa noudatetaan pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito työmenetelmiä ja toimintatapoja.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Hautausmaan avoimien viheralueiden hoidon resurssit ja ajankäyttö määräytyvät pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64300 Avoimien viheralueiden kasvillisuusalueiden hoito vaatimusten mukaan.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Maa-ainesten siemen- ja juuripankkia hyödyntämällä kasvitetuilla alueilla sekä luonnonmonimuotoisuutta edistävillä biotooppipohjaisilla ja dynaamisilla kasvillisuusalueilla määritetään suunnitelma-asiakirjoissa, työohjeissa, urakka-asiakirjoissa tai niiden puuttuessa erikseen sopien, mitkä kasvilajit poistetaan rikkakasveina. Poistettaviksi rikkakasveiksi voidaan määrittää myös vieraslajeja (muuta kuin haitallisia vieraslajeja), joita ei haluta kohteeseen.

Niittyjen korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto (mm. niityn peruskunnostus).

Niityn paikkaaminen.

Niittojätteen poistaminen.

Raivausjätteen kierrättäminen lahopuuna.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Omaisuuksienhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

Niitto- ja raivaustöissä otetaan huomioon EU:n lintudirektiivi (2009/147/EC), joka antaa pesimisrauhan muun muassa maapesintäisille linnuille heinäkuun loppuun asti. Peruskunnostettavilla niityillä ja käyttöniityillä tehdään ensimmäinen niitto lintujen pesimäaikaan. Myös lupiinikasvustojen torjunnassa voi olla perusteltua niittää jo toukokuussa. Tällöin kiinnitetään erityistä huomiota maapesintäisten lintujen pesiin ja niittotekniikkaan. Lintujen pesät merkitään ja säästetään sekä vältetään niittoa niiden läheisyydessä. Erityisesti niillä alueilla, joilla esiintyy maapesintäisiä lintulajeja säännöllisesti, suositetaan myöhäistä niittoajankohtaa (elokuu).

Taulukko 6. Hautausmaan metsien hoito

6. HAUTAUSMAAN METSIEN (M) HOITO

Hoitotyöt

Metsän uudistaminen

Taimikoiden hoito

Metsän harvennus

Pienpuuston hoito

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Metsien hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64400 Metsien hoito mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64400.1 Metsien hoidon laadunarviointi vaatimuksia.

Metsien hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Puiden poisto kiipeillen tehdään muun muassa kohteissa, joissa on varottava hautamuistomerkkien vaurioitumista puun poiston yhteydessä.

Haudankaivuun yhteydessä kunnakerros poistetaan niin, että kunta voidaan asentaa takaisin haudan täytön ja tiivistyksen jälkeen. Irrotettu kunta välivarastoidaan niin, ettei se pääse kuivumaan, rikkoutumaan, tiivistymään tai muuten vaurioitumaan välivarastoinnin aikana. Kuntan elinvoimasta ja kunnosta huolehditaan välivarastoinnin aikana esimerkiksi kastellen ja varjostaen.

Toimitaan niin, ettei vaurioiteta puiden juuristoa, runkoa ja latvustoa.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Puun poisto kiipeillen kuuluu vaarallisiin töihin. Työntekijä on saanut asianmukaisen puunhoidon koulutuksen ja tehtävään perehdytyksen. Puun poisto kiipeillen tehdään aina pari- tai ryhmätyöskentelynä – ei koskaan yksin.

Myrskytuhopuiden korjuu hautamuistomerkkien läheisyydessä vaatii erityistä tarkkuutta ja varovaisuutta. Työntekijä on saanut asianmukaisen puunhoidon tai metsänhoidon koulutuksen ja tehtävään perehdytyksen. Myrskytuhopuiden korjuu tehdään aina pari- tai ryhmätyöskentelynä – ei koskaan yksin.

Myrskytuhopuiden kaatamat ja vaurioittamat hautamuistomerkit dokumentoidaan esimerkiksi valokuvaamalla ennen töihin ryhtymistä.

Myrskytuhopuiden kaatamat hautamuistomerkit asennetaan takaisin paikoilleen.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Puun poisto kiipeillen. Käytetään ostopalvelua.

Myrskytuhojen korjuu.

Lahopuun, pystyyn kuolleiden puiden, maapuiden, kantojen, puupölkkyjen ja risukasojen jättäminen lahoppuiksi.

Taulukko 7. Hautausmaan haitallisten vieraskasvien poisto

7. HAUTAUSMAAN HAITALLISTEN VIERASKASVIEN POISTO

Hoitotyöt

Haitallisen vieraskasvin torjunta ja poistaminen

Kasvijätteen käsittely ja hävitys

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Haitallisten vieraskasvien poiston laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto vaatimuksia.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Haitallisia vieraskasveja sisältävä kasvijäte ja maa-aines poistetaan, käsitellään ja kuljetetaan erityistä varovaisuutta noudattaen, jotta vieraskasvit eivät pääse leviämään.

Kasvijätteen ja maa-aineksen käsittelyssä käytetyt työkonet ja -välineet sekä kuljetuskalusto pestään huolellisesti ennen niiden käyttöä muussa käytössä.

Huolehditaan, etteivät pesuvedet kulkeudu ympäristöön ja etteivät vieraskasvit leviä työntekijöiden jalkineiden mukana.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Hautausmaan haitallisten vieraskasvien poiston resurssit ja ajankäyttö määräytyvät pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64500 Viheralueiden haitallisten vieraskasvien poisto vaatimusten mukaan.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Vieraslajit.fi -verkkosivuston (<https://vieraslajit.fi/>) ja ViherRiski-tietopankin (<https://www.vyl.fi/tietopankki/viherriski/>) tietojen hyödyntäminen hoidon suunnittelussa.

Taulukko 8. Hautausmaan dynaamisten kasvi-istutusten hoito

8. HAUTAUSMAAN DYNAAMISTEN KASVI-ISTUTUSTEN HOITO
Hoitotyöt
Voimakkaasti leviävien ja ei toivottujen lajien poistaminen Haitallisten vieraskasvien (TAULUKKO 7) torjunta Kasvijätteen käsittely
Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset
Dynaamisten kasvi-istutusten hoidon laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64700 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito mukaiset.
Laadunvalvonta
Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64700.1 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoidon laadunarviointi vaatimuksia. Dynaamisten kasvillisuusistutusten hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.
Työmenetelmät ja toimintatavat
Hautausmaan dynaamisten kasvi-istutusten hoidossa noudatetaan pääsääntöisesti Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021 -julkaisun kohdan 64700 Viheralueiden dynaamisten kasvi-istutusten hoito työmenetelmiä ja toimintatapoja.
Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö
Hoito ajoitetaan pääsääntöisesti keväälle ja alkukesälle, jolloin kasvien välinen kilpailu on yleensä ankarinta.
Erikseen sovittavat työtehtävät
Suunnitelma-asiakirjoissa, työohjeissa, urakka-asiakirjoissa tai niiden puuttuessa erikseen sovittaessa määritellään, mitkä kasvilajit poistetaan ei-toivottuina kasvilajeina. Dynaamisten kasvi-istutusten korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto (mm. istutuksen peruskunnostus).
Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioon otavat asiat
Hoitoa ei kohdisteta yksittäisiin kasveihin tai kasviryhmiin vaan hoidetaan kokonaisvaltaisemmin koko kasvillisuusaluetta. Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

Taulukko 9. Hautausmaan kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit

9. HAUTAUSMAAN KUNTO- JA TURVALLISUUSTARKASTUKSET JA -INVENTOINNIT
Työtehtävät
Mittaukset ja kartoitukset Tulosten raportointi ja dokumentointi Muutos- ja korjausehdotukset HUOM! Hautausmaalla tehtävät tarkastukset ja inventoinnit: <ul style="list-style-type: none"> – puiden silmämääräinen kuntoseuranta – puiden kuntoarviointi – laitteiden ja järjestelmien tarkastus – rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden kuntoseuranta – arvokkaiden hautojen ja hautamuistomerkkien inventointi – hautamuistomerkkien turvallisuuden tarkastus

9. HAUTAUSMAAN KUNTO- JA TURVALLISUUSTARKASTUKSET JA -INVENTOINNIT

– hautojen hoitotason tarkastaminen.

Työtehtävien yleiset laatuvaatimukset

Kunto- ja turvallisuustarkastuksien ja -inventointien laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman **Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021** - julkaisun kohdan **65100 Viheralueiden kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit** mukaiset.

Laadunvalvonta

Kunto- ja turvallisuustarkastuksien ja -inventointien laadunvalvonnassa varmistetaan, että tarkastukset tehdään suunnitellun aikataulun mukaan ja tarkastuskohteen edellyttämässä laajuudessa.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Haudan hoitamattomuuden seuranta toteutetaan erikseen sovitulla tavalla, kuten valokuvaamalla. Hoitamattoman haudan tietoihin kirjataan syy hoitamattomuudelle sekä mahdollinen haudan kunnostaminen.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Lakisääteinen hautausmaakatselmus kerran vuodessa. Katselmuksen toteuttaa kirkkoneuvoston nimeämä taho. Katselmuksessa tarkastetaan muun muassa:

- hautausmaaston ohjesäännön noudattaminen
- hautausmaan käyttösuunnitelman noudattaminen
- hautakirjanpidon yhteneväisyys hautausmaalla tehtyjen toimenpiteiden kanssa
- hoitamattomien hautojen määrä
- sopimushautojen hoidon toteutus sopimusten ja/tai hautainhoitorahaston periaatteiden mukaan
- uudisrakentamisen ja siihen liittyvän rakennus- ja takuuajakaisten hoidon toteutuminen
- rakennusten ja hautausmaiden korjauksen ja peruseräparannuksen toteutuminen suunnitelmien mukaan.

Vaarallisten hautamuistomerkkien tarkastus kerran vuodessa.

Hoitamattomien hautojen tarkastus kerran vuodessa.

Muut tarkastukset, inventoinnit ja seurantatehtävät sekä niiden aikataulut ja dokumentointi määritetään hautausmaan hoitosuunnitelmassa.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Tarkastus- ja inventointitietojen päivittäminen omaisuudenhallintajärjestelmään (mm. paikkatietojärjestelmä).

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Hautausmaiden inventoinnissa noudatetaan Museoviraston julkaisun **Hautausmaiden inventointiopas** ohjeita.

Taulukko 10. Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö

10. HAUTAUSMAAN JÄRJESTELMIEN HOITO JA KÄYTTÖ

Hoitotyöt

Toimintakunnan tarkastus

Toimintakunnosta ja turvallisuudesta huolehtiminen

HUOM! Tähän sisältyy:

- sähkönjakelujärjestelmät
- valaistusjärjestelmät
- hulevesijärjestelmät
- vedenjakelujärjestelmät
- kastelujärjestelmät
- kamera- ja valvontajärjestelmät.

10. HAUTAUSMAAN JÄRJESTELMIEN HOITO JA KÄYTTÖ

Hoitotöiden yleiset laatuvaatimukset

Järjestelmien hoidon ja käytön laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman **Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021** -julkaisun kohtien **63311 Viheralueiden kastelujärjestelmien hoito ja käyttö**, **70000 Viheralueiden huolto- ja informaatiojärjestelmien hoito ja käyttö** ja **80000 Viheralueiden muiden järjestelmien hoito ja käyttö** mukaiset.

Laadunvalvonta

Laadunvalvonnassa noudatetaan soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman **Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021** -julkaisun kohtia:

- **71000.1 Viheralueiden valaistusjärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi**
- **73000.1 Viheralueiden sulanapitojärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi**
- **81000.1 Viheralueiden hulevesijärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi**
- **82000.1 Viheralueiden vedenjakelujärjestelmien hoidon ja käytön laadunarviointi.**

Järjestelmien laatua ja toimivuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Työmenetelmät ja toimintatavat

Hautausmaan teknisiä järjestelmiä käytetään, huolletaan ja tarkastetaan valmistajan ohjeiden mukaan. Vedenjakelujärjestelmät ja kastelujärjestelmät tyhjennetään syksyllä.

Hoitotöiden resurssit ja ajankäyttö

Valaisimien, pistorasiatolppien ja sulanapitojärjestelmän kunto tarkistetaan syksyisin ja vialliset kunnostetaan välittömästi.

Erikseen sovittavat työtehtävät

Hoitotietojen päivittäminen omaisuudenhallintajärjestelmään (mm. paikkatietojärjestelmä).

Järjestelmien korjaustyöt.

Muut kunnossapidon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavat asiat

Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.

4 KUNNOSSAPIDON KEHITTÄMINEN

Hautausmaan kunnossapidon resurssit

Henkilöstö

Kuhmon seurakunnan hautaustoimi huolehtii hautausmaiden yleisten alueiden ja sopimushautojen kunnossapidosta pääsääntöisesti omalla työvoimalla. Ostopalveluja käytetään tarvittaessa esim. puunhoidon palveluihin.

Hautausmaalla työskentelee vakituisesti hautausmaan työntekijä / haudankaivaja, joka hoitaa myös hautaukset. Kiinteistötyöntekijä toimii hautausmaan työntekijän / haudankaivajan sijaisena lomien ja vapaiden aikana. Lisäksi haudankaivussa on toinen henkilö, joka on talvisin osa-aikainen ja kesäkaudella kokoaikainen työntekijä.

Hautausmaalla on kausityöntekijöitä vuosittain 8-9 henkilöä, joista yksi työskentelee Lentiiran hautausmailla n. 4 kk ja yksi Hankaniemen hautausmaalla. Kausityöntekijöistä yksi

on työhön osallistuva työnjohtaja-puutarhuri. Kausityöntekijöiden ja puutarhurin työaika on n. 6 kk kaudessa. Kausityöntekijöiden tehtäviin kuuluvat hoitohautojen hoito, yleisten alueiden hoito, teiden ja kalusteiden hoito sekä uusien hautojen kunnostus. Lisäksi nuoria kesätyöntekijöitä on kahden viikon jaksoilla 6-10 kpl.

Hautaustoimeen työllistetään myös työharjoittelijoita ja työelämään tutustujia.

Henkilökunnalle annetaan säännöllisesti ensiapukoulutusta (Hätä EA 8 h). Tulityökortin ja tietyökortin voivat suorittaa korttia työtehtävissään tarvitsevat henkilöt.

Hautausmaan hoidettu alue laajentuu koko ajan ja hoitohautojen määrä lisääntyy vuosittain, jonka vuoksi on tarvetta kausityöntekijöiden määrän lisäämiselle.

Koneet, laitteet ja käsityökalut

Kuhmon uuden hautausmaan isoimmat koneet:

Kone	Tehtävä	Käyttöönotto- vuosi	Hankinta- vuosi	Käyttötunnit
JCB	haudankaivuu, maa-ainesten siirrot ym.		2014	6600
Valtra	tarvikkeiden siirrot, lumityöt ym.	2008	2015	2500
Iseki, pienetraktori	viheralueiden kunnossapito		2009	2820
Kubota, pienetraktori	viheralueiden kunnossapito	2015	2019	540
Grasshopper	nurmikon leikkaus		2020	1020

Koneiden lisälaitteita ovat lumilinko, takalana, peräkärret, trukkipiikit, hiekoituskone.

Pienkonekalustossa on siirrytty osittain akkukäyttöisiin koneisiin mm. lehtipuhallin, ruohotrimmerit, pensasaitaleikkuri, akkusaha.

Muuta polttomoottorikäyttöistä pienkonekalustoa ovat työnnettävät ruohonleikkurit, puutarhajyrsin, reunaleikkuri, sammalenpoistaja, maantiivistäjä, moottorisahat, raivaussahat ja lehtipuhallin.

Koneiden lisäksi käytössä on käsityökaluja.

Omaisten käyttöä varten on kelaleikkureita, kastelukannuja, haravoita, lapioita ja pienessä määrin istutuslapioita ja ruohosaksia.

Toimitilat

Kuhmon uudella hautausmaalla on vuonna 2010 käyttöön otettu sosiaalilarakennus, jossa on yleisö-WC ja hautausmaan toimisto. Kone- ja varastohallirakennus toimii myös huoltotilana koneille.

Lentiiran uudella hautausmaalla on rakennus, joka toimii varastona työkaluille. Hautausmaalla on ulko-WC kävijöille.

Hankaniemen hautausmaalla vanha ruumishuone toimii varasto- ja säilytystilana työvälineille.

Huoltoalueet

Huoltoalue eli "monttu" sijaitsee hautausmaan reuna-alueella. Huoltoalueella kompostoidaan biojätteet eli kasviperäiset jätteet uudeksi mullaksi. Siellä on myös maainesvarastointi kuten multa, kivituhka ja hiekoitushiekka. Huoltoalueella on välivarastointitila risuille, oksille ja kannoille, jotka menevät haketettavaksi muualle. Huoltoalueella varastoidaan myös laatoitus- ja kivitavikkeita.

Hautausmaan kunnossapidon suunnittelu

Hautausmaiden kunnossapidon tavoitteena on hautausmaan yleisilmeen siisteys, kasvillisuuden hyvinvointi ja rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden turvallisuus ja toimivuus sekä järjestelmien toimivuus kaikkina vuodenaikoina koko hautausmaan elinkaaren ajan.

Kuhmon uuden hautausmaan lähivuosien kunnossapidon suunnitelmia ovat:

- jätehuollon kehittäminen eli uusien jätekatosten rakentaminen ja jätteiden lajittelun tehostaminen
- huonokuntoisten ja lahonneiden puiden poistot
- vesi- ja sähkörakenteiden sekä valaistuksen rakentaminen osastolle 19, joka on seuraava käyttöönotettava uusi alue
- kone- ja varastohallin kylmän osan katon kunnostaminen

Hoitosuunnitelman voimaantulo

Tämä hoitosuunnitelma tulee voimaan 1. päivänä marraskuuta 2025.